

LA PUJADA DE LA PESCATERIA: LA SINGULARITAT D'UN MOMENT TARRAGONÍ

Ara fa un any, els companys del programa Vibria de TV3 em plantejaven un seguit de qüestions per dur a terme un enregistrament del Divendres Sant tarragoní. Els seus objectius eren captar els múltiples aspectes de la Processó del Sant Enterrament: passos, confraries, germandats, estandards, armats, sons de la festa... En definitiva, tot el conjunt d'elements que configuren aquest singular espectacle que omple aquell vespre i aquella nit tarragonina.

Probablement si la consulta senzillament me l'hagués realitzat algun amic desitjós de veure la processó, no hauria fet cap al nucli d'aquest article. Però, en tractar-se de les cameres de TV3, els vaig comentar que la recollida dels diferents misteris que els armats efectuaven a la tarda era, sens dubte, un moment molt més adequat per fixar els detalls de les imatges que no pas la nit. Per altra banda, sempre he considerat que els flashos dels projectors trenquen i distorsionen l'atmosfera que caracteritza el pas de la processó.

En realitat, em vaig adonar que aquella tarda tarragonina inclou un moment clau, essencial, definidor i únic de la nostra Setmana Santa. En passar els misteris pel carrer del Cos del Bou i arribar tot just al principi de la Baixada de la Pescateria, s'inicia un ritual vibrant i corprenedor, totalment diferent de la resta d'actes de la setmana de Passió del nostre país i molt probablement de tot l'Estat. És aquella ascensió cap a la plaça del Rei, aquell desafiament al dur desnivell que uneix l'antiga arena del circ roma amb el cor de la Part Alta de la ciutat. El marc reuneix les característiques idonees per tal que els espectadors s'identifiquin amb els portants dels passos, i tots junts

d'estar vivint un moment culminant. Sense aquest marc particular i especial, hom difícilment podria obtenir el resultat que any rera any s'assoleix. Tot fent un paral·lelisme amb el món casteller, la Baixada de la Pescateria es comparable a la plaça de les Cols. Els castells no se senten de la mateixa manera i amb la mateixa identitat al peu de les escales de la Catedral que en la dispersitat de la Rambla Nova, així com el passeig central de Tarragona mai tampoc no podrà igualar l'encís de la Part Alta.

Els portants també duen a terme gairebé una cerimònia, si bé probablement mai no meditada. La darrera aturada abans d'enfilar la costeta suposa l'arreglament dels faldons de molts dels misteris, la sortida dels portants a l'exterior per fer la darrera estirada de cames i esquena, el descobriment dels caps que abandonen les cucurulles en els misteris de rodes, el darrer glop d'aigua, vi o *chartreuse* que posa l'esperit a punt, i potser una breu conversa amb algun dels espectadors que encoratja l'amic o conegut a afrontar la Pescateria.

L'accelerament del ritme dels timbals i les cornetes contribueix, especialment en els misteris a espatlles, a crear la situació de punt àlgid de la festa, que vessa ara els seus components més populars: la força dels portants, la destresa en la direcció del capatàs, la coordinació del munt de cossos que uneixen les voluntats per vèncer la dificultat, la competitivitat entre les colles, els aplaudiments i els crits d'ànim i de premi, l'ofegament o defalliment que esporàdicament pateix algun dels esforçats homes, la calor i la suor que provoca aquell sol de primavera que ja sembla anunciar l'estiu...

El cúmul d'elements i de circumstancies que reuneix aquest moment constitueixen l'explosió de la religiositat popular en la festa tarragonina. Sens dubte es una religiositat que té molt poc a veure amb la quietud que diàriament regna dins els murs d'esglésies i catedrals o amb la mateixa pau que presideix la processó nocturna. Probablement s'assembla més a l'esclat de músiques, sons i trons que es produeix en entrar el Braç de Santa Tecla a la Catedral després de recórrer els carrers de la seva ciutat. És aquella religiositat que fa vibrar les inxes de les gralles davant la relíquia, que fa acotar els Turcs i Cavallets, que fa dansar l'Àliga, la Mulassa i la Cucafera, espetegar les carretilles dels Diables i els sortidors del Drac, i enlairar vanos de castellers que

saluden el moment culminant de les Festes de Santa Tecla. A la primavera els components són uns altres: el so estrident de les cometes, la contundència abassegadora dels timbals, el balanceig emprenedor de les imatges, el reenc que surt des de sota el misteri, el crit directe del capatàs, els espectadors que vitoregen els portants o potser les imatges que per uns moments han tomat a la vida i han esdevingut aquells homes que esmercen la seva força en dur-les al punt d'inici de la processó.

Malgrat que no figuri com a tal en els programes de la Setmana Santa tarragonina, la pujada de la Pescateria mereix ser considerada com un dels moments més singulars i únics del calendari festiu del nostre país. En ella la religiositat popular es mostra esplendorosa, magnífica, total.

Jordi BERTRAN